

Statia Song door de lens van Jeanette Bos

door Eric de Brabander

Sint Eustatius heeft een oppervlakte van 12 vierkante mijl en is met een bevolking van 3.500 mensen behoorlijk dichtbevolkt. Het eiland heeft de vorm van een omgekeerde komma, met de gezichtsbepalende 'the Quill' op het dikke gedeelte in het zuiden. Columbus zette het eiland in 1493 op de kaart. In 1636 namen Zeeuwse Nederlanders het eiland in bezit en maakten het eilandje tot Nederlands grondgebied, lang voordat de Waddeneilanden dat werden.

Om de kleinschaligheid van Sint Eustatius te benadrukken, is het handig te weten dat het eiland de helft van het oppervlakte van Schiermonnikoog beslaat. Dat voelt niet zo aan, want het eilandje kent behoorlijk wat hoogtemeters. In de achttiende eeuw was Sint Eustatius een belangrijke doorvoerhaven voor de West-Indische Compagnie en werd het eiland de 'Gouden Rots' genoemd. Op de rede konden 200 schepen tegelijk liggen. Nederlanders voorzagen de Amerikanen tijdens hun vrijheidsoorlog tegen de Engelsen van wapens via Sint Eustatius. Toen het Amerikaanse marineschip de USS Andrea Doria de haven binnenvoer, begroetten de Statianen het fregat met elf saluutschoten.

Dat was voor de Engelsen de druppel. Ze stuurden admiraal Romney die heel Oranjestad aan gort schoot, alle pakhuizen tot de grond toe afbrandde en het eiland innam. Dat was het einde van de economische welvarendheid van het mini-eilandje, maar ook het einde van Romney. Door de Hollanders werd een claim gelegd voor de geleden schade bij Lloyds, de beroemde Engelse verzekeringsmaatschappij. Zij verhaalden op hun beurt de schade op Romney die berooid stierf.

Sinds die tijd is Statia zoals het eiland in de volksmond genoemd wordt een slaperig oord omringd door de donkerblauwe Caribische zee en andere geïsoleerde eilandjes zoals Saba, Sint Barths, Sint Kitts en Nevis. Het enige dat nog herinnert aan de Gouden Rots zijn de talrijke fortificaties en de resten van de pakhuizen, de meesten nauwelijks meer terug te vinden in de overwoekerende natuur. Statia vormde tot 2010 samen met Curaçao, Bonaire, Sint Maarten en Saba, de Nederlandse Antillen. Daar kwam een einde aan, een

einde dat me vervult met weemoed maar voornamelijk machteloosheid daar er vanuit het Koninkrijk geen alternatieve oplossingen zijn gevonden of gevonden wilden worden voor de bestuurlijke problemen van de voormalige Nederlandse Antillen, met als doel het behoud van ons land. Bestuurlijke problemen zoals de afstand tussen de eilanden, het wederzijds onbegrip voor elkaars problemen en de meerlagige bestuursvorm.

Onlangs kwam een fotoboek uit van Statia, van de hand van Jeanette Bos: 'Statia Song' is een verzameling foto's die op hun geheel eigen wijze het verhaal vertellen dat Statia is. Het boek is eigengereid gebonden waarbij het rugblad weggelaten is, zodat je tegen het scherp van de foto's aankijkt.

Jeanette Bos heeft doelbewust tekst weggelaten, de prachtige foto's doen meer dan hun werk. Alleen achterin het boek vertelt ze in een bladzijde over haar fascinatie met het eiland en over de 'struggle' van de oude Stataanse families - die ondanks de nieuwe staatkundige structuur die verandering en import van nieuwe mensen met zich meebracht - om hun traditionele leefwijze te behouden.

In 1996 telde het eiland circa 2.000 inwoners, overwegend oude Stataanse families met Afrikaanse wortels. Sindsdien is het inwonertal verdubbeld, vrijwel geheel door immigratie. Bos vertoeft al 20 jaar op het eiland en zij schrijft achterin het boek: "Pas nu, na bijna twintig Stataanse jaren, is het boek af. Gevat tussen 18 landschapsfoto's wordt in 69 foto's het leven van de oude Stataanse families geportretteerd. Een intense kennismaking met het leven op een klein Caribisch eilandje dat sinds 2010 een Nederlandse gemeente is." De reiziger naar onze bovenwindse eilanden doet er goed aan dit boek aan te schaffen. De zwart-wit en kleurenfoto's in dit fotoalbum zijn een lust voor het oog en geven een prachtig beeld van datgene wat te verwachten is.

'Statia Song' is ontworpen en geredigeerd door -SYB- (Sybren Kuiper), gelithografeerd en geproduceerd door Colour&Books (Sebastiaan Hanekroot) en wordt uitgegeven door Uitgeverij In de Knipscheer. De uitgave is mogelijk geworden dankzij een zeer genereuze bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied.

***

De omslag is een foto van de vulkaan 'the Quill' in een wat mysterieus-duistere sfeer, omdat het eiland voor zo veel mensen totaal onbekend is en een mysterie. Op de foto van de Quill is in spierwit het kleine Statia geprojecteerd (de derde vlek van boven) en om Statia heen drijven gestileerde weergaven van omringende eilanden, die in zilverfolie apart op het omslag zijn gedrukt. De vormgeving is gedaan door een beroemde fotoboekontwerper, Sybren Kuiper, die ook werkt voor fotografen van Magnum en National Geographic.

Jeanette Bos Jeanette Bos raakte betrokken bij het leven van Antillianen toen zij pedagogisch-criminologisch onderzoek deed voor het ministerie van Justitie. Gefascineerd en geroerd door wat zij zag, verruilde zij het wetenschappelijk onderzoek voor de camera en publiceerde in 1998 'Speransa', een fotoboek over het leven van Antillianen in Nederland en de achtergronden van de migratie. Dit werk voerde haar in 1996 langs Sint Eustatius en het was liefde op het eerste gezicht. Zij brengt er nu zo veel tijd door als ze kan en publiceerde in dat kader 'Statia Song', een intiem portret van de traditionele bevolking van Statia. In Nederland werkte zij voor diverse tijdschriften. Zij volgde workshops bij Magnum- en NatGeo-fotografen David Alan Harvey in New York en Nicos Economopoulos in Athene. Zowel haar documentaire-werk als haar landschapsfoto's zijn veelvuldig geëxposeerd.

Op de website van de uitgever is het volgende te lezen: "De opbouw van het boek is bijzonder en indrukwekkend; het begint en eindigt met pagina's vol zwart wit foto's van het oerbos van Statia, waar voorzichtig aan steeds meer bebouwing zichtbaar is, hier een muurtje, daar een schuurtje. Adembenemende beelden van de woeste natuur, de hoge vulkaan begroeid met bos, prairies vol immense keien en uitgebleekt hout. Tot je ineens twee-paginagrote foto's van mensen krijgt." De foto's vertellen zelf een verhaal: "Verhalen van leven en van dood, veel dood en begrafenissen, met mensen op wiens gezichten een heel leven geschreven staat, maar zelfs op die foto's spat het leven ervan af. Veel kinderen, veel oude mensen. De levenslust spat van alle foto's af, er wordt gedanst, muziek gemaakt, gegeten, liefgehad, gewerkt en ontmoet. Ook al zie je aan de hoofden dat sommige levens niet over rozen zijn gegaan, er gaat een enorme kracht en dynamiek van uit. Het boek eindigt zoals het begon, met die prachtige eenzame, immense natuur, maar nu in omgekeerde volgorde, met steeds minder bebouwing en steeds meer leegte. Werkelijk álles klopt aan dit boek, het grote formaat, de prachtige foto's, zwart-wit en verstild én vol kleur en beweging, de portretten, de verhalen zonder dat er tekst aan te pas komt. Het is een indrukwekkend adembenemend eerbetoon aan Statia en zijn bewoners geworden, een boek om op je koffietafel te leggen en héél vaak in te kijken, terwijl de

reiskriebels om je koffers te pakken en óók die kant op te reizen, per pagina groter worden.”

Bron: *Antiliaans Dagblad* (AD Wikent) 24 september 2016